

Sprawozdanie z realizacji

Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom

na lata 2011 – 2015

za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2011 – 2015 został przyjęty do realizacji uchwałą Nr 77/2011 Rady Miejskiej w dniu 28 lutego 2011 roku. Od wielu lat na terenie Radomia podejmowane są działania mające na celu pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową. Powyższy Program stanowi interdyscyplinarną strategię działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie, działające na poziomie gminnym. Niniejsze sprawozdanie stanowi wynik monitoringu *Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2011 – 2015* za okres realizacji od 1 stycznia 2011 roku do XII 2011 roku. Celem głównym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Cel główny Programu realizowany jest w oparciu o cele szczegółowe:

- ➔ zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- ➔ poprawa jakości i dostępności systemu pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;
- ➔ zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie;
- ➔ podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem;
- ➔ usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami

i organizacjami zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie oraz ujednoczenie procedur postępowania.

Cele Programu będą realizowane przez:

- ➔ systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie;
- ➔ podnoszenie kompetencji, wiedzy i umiejętności pracowników instytucji działających w obszarze zjawiska przemocy w rodzinie;
- ➔ udzielanie profesjonalnej, kompleksowej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- ➔ podejmowanie działań korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie
- ➔ wypracowanie jednolitych procedur postępowania w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia przemocy w rodzinie dla wszystkich instytucji i organizacji działających w zakresie w/w problematyki.

Realizację celi szczegółowych zawarto w niniejszych zadaniach:

Zadanie 1

Periodyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie

- zebranie szczegółowych informacji na temat rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie w Radomiu

- zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. NR 209, poz. 1245) wypełniono 45 formularzy „Niebieska Karta - A”

➤ Ośrodek Interwencji Kryzysowej interweniował w 1315 sprawach:

Kategoria spraw wnoszonych do Ośrodka	2011 rok
Przemoc fizyczna i psychiczna	911
Molestowanie seksualne	10
Alkoholizm	90
Sprawy rozwodowe	35
Sprawowanie opieki nad dziećmi	45
Komunikacja w rodzinie	152
Sprawy socjalne	89
Zaburzenia emocjonalne dzieci i młodzieży	10
Inne: * prostytutka dziecięca - a * dzieci pozostawione bez opieki - b * ucieczki z domu nieletnich – c * wyrzucenie z domu - d	54a

➤ Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, funkcjonujący w strukturach Caritas Diecezji Radomskiej realizował zapisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W 2011 roku Ośrodek otrzymał dofinansowanie z budżetu Miasta Radomia w kwocie 110 000 zł. Ośrodek Wsparcia podjął działania mające na celu zebranie szczegółowych danych odnośnie rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie w Radomiu. Ośrodek

zbierał powyższe dane za pomocą narzędzi sprawdzonych w poprzednich latach jakimi posługiwał się Zespół Ośrodka tj. Karty Porad, Karty Pacjenta, oraz Wykaz udzielonych porad. Według tych narzędzi łącznie w 2011 r. z różnych form pomocy oferowanych przez Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie skorzystało 389 osoby, w tym 317 Kobiet, 54 Mężczyzn, 18 Dzieci. Z taką ilością osób odbyły się 1342 spotkania Zespołu o takim charakterze pracy jakiego wymagał problem, który zgłaszała osoba potrzebująca pomocy.

➤ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych rozpatrzyła 2 401 spraw, z czego 851 osób podjęło leczenie odwykowe. W 230 przypadkach Komisja skierowała sprawy do Sądu o nałożeniu obowiązku leczenia odwykowego. W związku z przemocą domową 39 wniosków skierowano do Prokuratury, zaś 54 wnioski zostały przekazane do Sądu o wszczęcie postępowania opiekuńczego.

➤ Na terenie Miasta Radomia funkcjonują Punkty Konsultacyjno - Informacyjne dla osób uzależnionych i ich rodzin. Na działalność dwóch punktów z budżetu miasta przeznaczono kwotę 25 000 zł. W/w punkty były prowadzone przez Klub Abstynentów Wzajemnej Pomocy „Victoria” (kwota 17 000 zł) i Mazowieckie Stowarzyszenie Terapii Readaptacji Społecznej „Masters” (kwota 8 000 zł). W 2011 r. z porad udzielonych w punktach skorzystało 239 osób, w tym:

- osoby z problemem alkoholowym 73 osoby
- dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnione i DDA) 62 osoby
- ofiary przemocy w rodzinie 88 osób
- sprawcy przemocy w rodzinie 16 osób

➤ Policyjna Izba Zatrzymań przy Komendzie Miejskiej Policji w Radomiu została dofinansowana kwotą 360 000 zł. z budżetu Miasta

Radomia. W 2011 roku zatrzymano do wytrzeźwienia 1 967 osób, w tym:

- mężczyzn 1870 osób
- kobiet 94 osoby
- nieletnich chłopców 2 osoby
- nieletnich dziewcząt 1 osoba

- zbadanie istniejącej infrastruktury instytucji pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie

Ważnym elementem realizacji Programu była działalność dobrze rozwiniętej sieci instytucji świadczących profesjonalną pomoc osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc. Niesienie pomocy osobom dotkniętym przemocą oraz ich rodzinom jest zadaniem realizowanym przez różne instytucje, służby społeczne, organizacje pozarządowe.

- ocena skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą

Rok 2011 można ocenić jako czas intensywnych działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Wśród najważniejszych warto wskazać wprowadzenie do realizacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. NR 209, poz. 1245). Usystematyzowanie działań, wskazanie odpowiedzialności dla poszczególnych podmiotów realizujących procedurę z jednej strony powoduje wzrost odpowiedzialności, a z drugiej możliwość dokonywania prawidłowej oceny, a tym samym skutecznego udzielenia pomocy. Skuteczna pomoc ofiarom przemocy domowej możliwa jest tylko w przypadku zintegrowanego działania różnych służb i instytucji. Charakter i specyfika ww. problemu powodują, że tylko jasne procedury i podejmowane sprawnie działania poszczególnych podmiotów są w stanie zapewnić szybką i kompleksową pomoc ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.

W dalszym ciągu należy więc kontynuować intensywne działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- określenie potrzeb szkoleniowych dla pracowników „pierwszego kontaktu”

W 2011 roku zostały przeprowadzone szkolenia, konsultacje dotyczące prawidłowego wypełniania postanowień zawartych zarówno w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jak i rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Jednakże, aby działania podejmowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie mogły być kompleksowe i skuteczne, wymagają odpowiedniego przygotowania pracowników „pierwszego kontaktu” reprezentujących różne grupy zawodowe. Ważnym aspektem w podniesieniu kompetencji służb jest wypracowanie „dobrych praktyk” i spowodowanie, aby stały się one powszechne – możliwe do wdrożenia przez podmioty działające w obszarze przemocy domowej oraz utworzenie lokalnej sieci szybkiego reagowania w sytuacji zagrożenia lub wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie.

Zadanie 2

Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie

- kampanie społeczne i informacyjne piętnujące przemoc w rodzinie, a także propagujące pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich

- w 2011 r. na terenie Miasta Radomia była prowadzona kampania społeczna pt „Postaw na rodzinę”. Na realizację ww. kampanii wydatkowano z budżetu Miasta Radomia środki finansowe w kwocie 2 460 zł. Zakupiono materiały dla rodziców, uczniów i nauczycieli, które zostały przekazane do: poradni odwykowych, Specjalistycznej Poradni Rodzinnej, Szpitala – Poradni – Szkoły w Krychnowicach, Poradnictwa Rodzinnego, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,

Klubu Abstynentów Wzajemnej Pomocy „Victoria”, Świetlicy „KARAN”, Resursy Obywatelskiej, Parafii Bożego Miłosierdzia, Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 23, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- W 2011 roku Wydział Edukacji, Sportu i Turystyki Urzędu Miejskiego w Radomiu przeprowadził szereg działań mających na celu podniesienie poziomu świadomości i wrażliwości wśród dzieci, młodzieży a także na zjawisko przemocy w rodzinie, tj.:
- program profilaktyczny „Szkoła bez przemocy”
- imprezy i uroczystości szkolne np. festyny rodzinne, imprezy sportowe promujące różnorodne formy spędzania czasu wolnego sprzyjające wzmocnieniu więzi rodzinnych
- kampania społeczna „Warto być dobrym”
- kampania społeczna „Kocham. Nie biję”
- program „Naucz się mówić nie” - przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci przez dorosłych – nauka szukania pomocy w sytuacjach trudnych
- program społeczny „O agresji inaczej”
- w ramach akcji profilaktycznej został przeprowadzony happening „Dni przeciwko agresji i przemocy”
- pilotażowy program „Szkoła dla Rodziców”, w którym brały udział matki i dzieci objęte procedurą „Niebieskiej Karty”
- programy profilaktyczne „Stop przemocy” i „Cyberprzemoc”
- W miesiącu lutym 2011 roku Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Radomiu we współpracy z Caritas przeprowadził wspólną akcję pod nazwą „Niebieski Tydzień”. Były to działania skierowane do

osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie. W dyżurach brali udział pracownicy MOPS, psycholodzy, policjanci - dzielnicowi, jak również pracownicy cywilni Policji. Wszyscy zainteresowani mogli uzyskać fachową poradę w przedmiotowym zakresie.

- We wrześniu 2011 roku Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Radomiu wspólnie z Caritas zorganizował konferencję poświęconą profilaktyce uzależnień wśród dzieci i młodzieży, a także zagrożeń dotyczących współczesnej rodziny. Słuchacze dowiedzieli się jakie substancje psychoaktywne są dostępne na radomskim rynku i jaki jest ich wpływ na rozpad więzi w rodzinie. Poruszono zagadnienia profilaktyki rodzinnej. Adresatami spotkania byli rodzice, opiekunowie, wychowawcy i pracownicy socjalni. W konferencji wzięło udział ok. 100 osób. Konferencja odbyła się w siedzibie Caritasu.
- Na przełomie listopada i grudnia 2011 roku Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji z siedzibą w Radomiu przeprowadził we współpracy z Wydziałem Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Radomiu kampanię pod nazwą „Biała Wstążka”. Konferencja promująca akcję miała zjednoczyć wszystkich policjantów w Polsce. Na znak poparcia kampanii Komendanci Komendy Wojewódzkiej Policji z siedzibą w Radomiu i Komendy Miejskiej Policji w Radomiu wpięli sobie białe wstążki do munduru. Kampania ta została stworzona przez mężczyzn i była głównie do nich adresowana. Biała wstążka symbolizuje zobowiązanie do przerywania milczenia w kwestiach przemocy wobec kobiet i powstrzymania się od wszelkich form jej stosowania, a także na osobistym zobowiązaniu noszących ją mężczyźni, że nigdy nie będą stosować, akceptować lub milczeć na temat przemocy wobec kobiet. Policjanci Komendy Miejskiej Policji w Radomiu promowali i zachęcali wszystkich do włączania się w akcję, manifestując w ten sposób sprzeciw wobec przemocy.

- Ponadto policjanci i pracownicy cywilni Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Radomiu systematycznie biorą udział w dyżurach telefonu zaufania prowadzonego przez Caritas pod nazwą „Linia Braterskich Serc” (w każdy wtorek z wyłączeniem okresu wakacyjnego). Bardzo często telefony od osób dzwoniących dotyczą problemów przemocy w rodzinie, wszyscy dzwoniący otrzymują fachowe poradnictwo w tym zakresie.
- Caritas Pallotyńska Prowincji Chrystusa Króla Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego w Radomiu prowadziła działania o charakterze profilaktycznym skierowane do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych problemem przemocy w rodzinie i problemów współistniejących:
 - Klub młodzieżowy o charakterze profilaktycznym (w tym przeciwdziałanie agresji rówieśniczej);
 - szkolenie „Narkotyki, dopalacze wolności pożeracze” dot. działań edukacyjnych obejmujących problematykę narkomanii adresowanych do określonych grup docelowych;
 - zajęcia profilaktyczne dla dzieci w wieku 7 – 12 lat oraz ich rodziców i opiekunów dot. działań edukacyjnych obejmujących problematykę narkomanii adresowanych do określonych grup docelowych, w tym szkolenie „Umiem wyrazić swoją opinię bez używania agresji”;
 - program edukacyjny z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom - „Więcej wiem, więcej mogę”, w tym warsztaty: „ABC asertywności, radzenie sobie w sytuacjach konfliktowych, obrona przed słowną manipulacją, poszanowanie godności rodziców”;
 - świetlice środowiskowe i socjoterapeutyczne
 - wspieranie i realizacja programu profilaktyczno – terapeutycznego dla dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo dotkniętych skutkami alkoholizmu realizowanego w trakcie wakacji pn. „Na wakacje po uśmiech”. Tytuł zadania „Pnij się w góry złap wiatr

w żagle”

- wspieranie świetlic środowiskowych, socjoterapeutycznych i klubów młodzieżowych, ze szczególnym uwzględnieniem realizacji programów socjoterapii dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. Tytuł zadania „Rodzina na medal”.

- spotkania, debaty, audycje radiowo – telewizyjne, publikacje prasowe i wydawnictwa na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie

➤ Dostrzegając potrzebę niesienia pomocy osobom oraz rodzinom doświadczającym przemocy, Centrum Organizacji Pozarządowych opracowało dwa Informatory:

1. ZATRZYMAJ PRZEMOC – „Vademecum dla osób dotkniętych przemocą”
2. ZATRZYMAJ PRZEMOC - „Syllabus pomocy – zbiór adresów, informacji i przydatnych wskazówek dla osób dotkniętych przemocą”

Opracowania zawierają informacje dotyczące różnych symptomów i zjawisk przemocy, konsekwencji jakie niesie przemoc, metod i sposobów jej przeciwdziałania oraz porady jak reagować w sytuacjach zagrożenia. W informatorach zamieszczono wykazy placówek, instytucji i organizacji pozarządowych służących pomocą w sytuacjach przemocy lub zagrożenia przemocą wraz z ich adresami, numerami telefonów oraz zakresami świadczonej pomocy czy usługi. Informatory dostępne są w formie broszur a także w formie elektronicznej zamieszczonej na stronie Miasta Radomia w zakładce: Organizacje Pozarządowe.

- Dla potrzeb Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miasta Radomia działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zakupiono „Teczkę procedur przeciwdziałania przemocy w rodzinie wraz z aktualizacją w wersji papierowej oraz w wersji elektronicznej

na płycie CD. Na powyższy cel wydatkowano kwotę 535,48 zł.

- Wyemitowano 20 audycji radiowych dot. edukacji publicznej z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom w tym przemocy w rodzinie na antenie Radia Plus (realizator Kuria Diecezji Radomskiej) – całkowity koszt przedsięwzięcia 30 000 zł,
- opublikowano 12 artykułów na portalu internetowym Radomia i regionu radom-24.pl (realizator Fundacja na Rzecz Promowania Zdrowia, Sportu i Talentów Salus Et Facultas)

Tytuły artykułów:

1. Profilaktyka przeciwalkoholowa; Jak to się zaczyna;
2. O krok od tamtej strony;
3. Uzależnienie od alkoholu – prawdy i fikcja;
4. Choroba alkoholowa: Jak pomóc choremu i sobie;
5. Kalkoholizm czyli współuzależnienie;
6. O leczeniu alkoholizmu;
7. Jak przebiega uzależnienie od alkoholu;
8. Alkohol rodzi przemoc w rodzinie;
9. Dorosłe Dzieci Alkoholików;
10. Prawda czy fałsz, czyli jak często i czym tłumaczymy swój pociąg do alkoholu;
11. Dwa tysiące spraw w jeden rok – komisja która ratuje ludzi;
12. Dziękuję nie piję! Jestem COLO bo jestem trzeźwy

- Wydział Edukacji, Sportu i Turystyki Urzędu Miejskiego poprzez

następujące działania realizował zapisy gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- spotkania dla rodziców i uczniów z przedstawicielami Policji, Straży Miejskiej, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej
 - pogadanki, zajęcia profilaktyczne na temat asertywności, reagowania w sytuacjach przemocy
 - spektakle profilaktyczne z udziałem uczniów, podejmujące problem przemocy w rodzinie pt. „Niemy krzyk” oraz „Bądź sobą”
 - zajęcia dla uczniów dotyczące profilaktyki zachowań agresywnych, uzależnień, zajęć z zakresu komunikacji interpersonalnej czy też budowania poczucia własnej wartości
 - akcje profilaktyczne organizowane przez poszczególne placówki edukacyjne, polegające na rozpowszechnianiu informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie na stronach internetowych szkół, w szkolnych gazetkach i ulotkach.
- Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN zorganizował VI Międzynarodową konferencję „STOP PRZEMOCY w społeczeństwie” w okresie 30 listopada – 1 grudnia 2011 roku

Zadanie Nr 3

Szkolenie osób, organizacji, służb

- przygotowanie pakietów szkoleniowych i przeszkolenie w zakresie przyczyn, skutków oraz sposobów udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie dla następujących grup zawodowych:

- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej zorganizował szkolenie pt „Rola i zadania „Niebieskiej Karty” w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie”. W szkoleniu udział wzięli pracownicy

Urzędu Miejskiego w Radomiu, dyrektorzy radomskich szkół, pedagodzy szkolni, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radomiu, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, funkcjonariusze Policji oraz kuratorzy sądowi. Koszt szkolenia wyniósł 3 950 zł.

- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radom zorganizował szkolenia przeznaczone dla dyrektorów oraz pedagogów szkół podstawowych i gimnazjów, przedstawicieli ochrony zdrowia, dotyczące realizacji zadań w związku z nowelizacją Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U nr 206 poz. 1589 z 2010 r. nr 28 poz. 146 oraz nr 125 poz. 842). Odbyły się także spotkania z udziałem Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, przedstawicieli Policji oraz Kierowników Zespołów Pracy Socjalnej, Kierownikiem Zespołu Strategii i Doradztwa Metodycznego, przedstawicieli Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w związku z nowelizacją ww. ustawy. Celem spotkań było wypracowanie wspólnych metod pracy Policji i pracowników socjalnych. W sierpniu 2011 roku w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radomiu odbyło się spotkanie z udziałem Dyrektora Radomskiej Stacji Pogotowania Ratunkowego. Celem spotkania było omówienie procedury postępowania podczas wykonywania przez pracownika socjalnego czynności służbowych polegających na odebraniu dziecka z rodziny w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie w kontekście art. 12a ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 roku z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku

z przemocą w rodzinie (Dz.U z 2011r., Nr 81, poz. 448)

- W czerwcu 2011 r. w świetlicy Komendy Miejskiej Policji w Radomiu odbyło się szkolenie zorganizowane przez Wydział Prewencji KMP w Radomiu, dla Kierowników Rewirów Dzielnicowych, Naczelników Prewencji, Kierowników Posterunków Policji. Tematem szkolenia było omówienie regulaminu prac zespołów interdyscyplinarnych, zasad współpracy z instytucjami publicznymi wchodzącymi w skład zespołów.

Zadanie Nr 4

Działania podejmowane w zakresie zapewnienia ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą

- prowadzenie interwencji kryzysowej

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2011 roku prowadził działalność ambulatoryjną oraz hostelową przeznaczoną dla kobiet z dziećmi poszkodowanymi na skutek przemocy w rodzinie. Punktem wyjściowym działań było zdiagnozowanie sytuacji tj. wniknięcie w sprawy rodziny, w której pojawił się problem w celu spowodowania zmiany zachowań i reguł rządzących życiem rodziny będącej w kryzysie. W dalszej kolejności interwencja kryzysowa dotyczyła zatrzymania aktów przemocy, udzielenia bezpiecznej formy pomocy ofiarom, a w niektórych przypadkach łączyła się z odizolowaniem ofiary od sprawcy i umieszczeniem jej w części hostelowej Ośrodka.

- poradnictwo pedagogiczno – psychologiczne

Na terenie Miasta Radomia funkcjonuje Specjalistyczna Poradnia Rodzinna. Działalność poradni została dofinansowana kwotą 90 000 zł z budżetu gminy. Poradnia udzielała porad świadczonych przez psychologów,

pedagoga, prawnika świeckiego i kanonistę, mediatorów, doradcę życia rodzinnego, lekarza, duszpasterza trzeźwości. Udzielono 896 porad, które dotyczą uzależnienia od alkoholu, przemocy fizycznej i psychicznej, współuzależnienia, konfliktów małżeńskich, depresji, problemów wychowawczych z dziećmi, złej komunikacji w rodzinie. Ponadto był prowadzony program „Geniusz kobiety”, adresowany do kobiet zmagających się z różnymi problemami w życiu, m. in. kobiet, które doświadczają przemocy fizycznej i psychicznej. W programie wzięło udział 23 kobiet.

- Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie działający w strukturach Caritas Diecezji Radomskiej realizuje zadania wynikające z zapisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Z pomocy oferowanej przez Ośrodek tj. poradnictwa psychologicznego, terapii indywidualnej skorzystało 162 osoby (w tym 119 kobiet, 25 mężczyzn, 18 dzieci). Ośrodek Wsparcia realizował działania, które przede wszystkim stanowiły ochronę przed dalszym ranieniem oraz zabezpieczały przed pogłębianiem się w kryzys, a także wzmacniały osobowościowe i strukturalne możliwości oraz uwarunkowania osób dotkniętych przemocą co służyło procesowi leczenia i podejmowaniu dalszego rozwoju. Profesjonalna pomoc świadczona w 2011 roku to przede wszystkim oddziaływania terapeutyczno-wspierające, które były skierowane do osób będących w trudnej sytuacji kryzysowej spowodowanej przemocą ze strony najbliższych. Działania takie jak poradnictwo psychologiczne, na które składały się indywidualne rozmowy wstępne, rozmowy podtrzymujące, motywujące do zmian, wzmacniające możliwości osoby, indywidualne spotkania terapeutyczne dotyczące wspierania i wglądu. Te formy pomocy służyły zmniejszeniu poczucia bezradności, poczucia izolacji społecznej, pracy nad własnymi problemami zakorzenionymi w dzieciństwie, poczuciem własnej wartości, poszukiwaniem umiejętności świadomego radzenia sobie z problemem, świadomym wyborom, budowaniu zdolności do obrony. Ich celem było także leczenie zranień, pomoc w wychodzeniu z roli ofiary,

budowanie i wzmacnianie obszaru mocy do podjęcia działań w kierunku tworzenia lepszego życia. Ponadto formy te wzmacniały wiarę we własną siłę, dostrzeganie siły sprawczej własnych decyzji, głębsze postrzeganie nowych możliwości, odnajdywanie poczucia bycia silniejszym itd. Wzmocnienie tych stron funkcjonowania człowieka zapewne przekładało się na odbudowę relacji małżeńskich, więzi rodzinnych. Generalnie praca w zakresie tych form pomocy wpływała na zmniejszenie bardzo wysokiego poziomu bezradności oraz poczucie izolacji społecznej.

Realizacja niniejszych kategorii działań oceniana jest jako efektywna pomoc w rozumieniu ochrony zarówno pojedynczego człowieka jak również rodziny przed konsekwencjami przemocy.

- poradnictwo prawne

Z uwagi na społeczne zapotrzebowanie i oczekiwania niezamożnych mieszkańców Radomia w zakresie dostępu do porad prawnych Pro Bono, Centrum Organizacji Pozarządowych uruchomiło w swojej siedzibie punkt poradnictwa prawnego dla osób, których nie stać na płatną pomoc prawnika. Bezpłatne porady prawne prowadzone były przez wolontariuszy FUNDACJI ACADEMIA IURIS w ramach cotygodniowych dyżurów odbywających się w stałych godzinach. W ramach prowadzonego poradnictwa prawnego świadczonego przez wolontariuszy, mieszkańcy zgłaszali wiele spraw z zakresu prawa rodzinnego i małżeńskiego, w tym problemy związane z przemocą w rodzinie.

RODZAJ PRZEMOCY	ILOŚĆ
Psychiczna	4
Fizyczna	8
Seksualna	0
Wyrzucenie z mieszkania	2
Ekonomiczna	19
Zaniedbywanie	5

CZAS PRZEMOCY	ILOŚĆ
Pierwszorazowa	-
Od 2 lat	5
2-10 lat	21
10 – 20 lat	14
Pow. 20 lat	2

CZYNNIKI SPRAWCY	ILOŚĆ
Alkohol	21
Trzeźwa przemoc	16
Inne uzależnienia	1
Choroba psychiczna	0

PŁEĆ OFIARY	ILOŚĆ
Kobieta	34
Mężczyzna	4

PŁEĆ SPRAWCY	ILOŚĆ
Mąż/Partner	27/5
Żona/Partnerka	4
Matka	0
Ojciec	2
Macocho/Ojczym	-
Rodzeństwo	-
Dziecko	-
Przełożony	-

- Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie udzielał poradnictwa prawnego, na które składały się doradztwo i konsultacje, a także informacje prawne w obszarze obowiązujących przepisów prawnych dotyczących sytuacji beneficjentów, przysługujących im uprawnień, możliwości i środków, za pomocą których mogą dochodzić swoich praw. Z pomocy prawnej

oferowanej przez Ośrodek przez 10 miesięcy w roku skorzystało 227 osób (w tym 198 Kobiet, 29 Mężczyzn) udzielono im 312 porad prawnych. Oznacza to, że w 2011 roku trafiło do Ośrodka celem załatwienia pod względem prawnym 312 spraw. Świadczona pomoc prawna zawierała się w obszarze prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa cywilnego materialnego, prawa cywilnego procesowego, prawa karnego materialnego, prawa karnego procesowego, prawa administracyjnego. Pomoc prawna w naszym przekonaniu miała duży wpływ na podniesienie poziomu świadomości adresatów co do przysługujących im praw oraz urealnienie możliwości i środków wyjścia z kryzysu.

- Prokuratura Rejonowa Radom Wschód w Radomiu w ramach Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw (21 – 25 lutego 2011) udzieliła porad prawnych 3 osobom pokrzywdzonym przemocą w rodzinie.

- poradnictwo socjalnego

W 2011 roku na terenie Radomia funkcjonował *Telefon Zaufania Linia Braterskich Serc*. Działalność telefonu dofinansowano kwotą 10 000 zł z budżetu Miasta Radomia. Telefon Linia Braterskich Serc Nr 0800311800 czynny był od poniedziałku do piątku w godz. 18.00 – 22.00. Dyżury pełniło 86 wolontariuszy m. in. księża, prawnicy, psychologowie, pedagodzy, terapeuci, policjanci. Wolontariusze przeprowadzili 1343 rozmowy telefoniczne podczas 798 dyżurów. W telefonie zaufania zdecydowana liczba porad to konsultacje z zakresu porad rodzinno – uzależnieniowych, zgłaszano następujące problemy: małżeńskie, z zażywaniem środków uzależnieniowych, uczucie utraty spowodowane długotrwałą rozłąką, śmierć bliskiej osoby, osierocenie, przemoc.

- prowadzenie mediacji

Na terenie Gminy Miasta Radomia postępowania mediacyjne prowadzi m.in. Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Z tej formy pomocy świadczonej przez

Ośrodek w 2011 roku skorzystały 3 osoby. Ponadto na terenie Radomia funkcjonuje Oddział Polskiego Centrum Mediacji skupiający mediatorów prowadzących postępowania mediacyjne w sprawach rodzinnych, cywilnych, i innych.

- prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej

Zadaniem Ośrodka Interwencji Kryzysowej było pomaganie ofiarom przemocy domowej polegające na podejmowaniu działań powodujących daleko idące zmiany wewnętrzne, które z kolei warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane zachowania czy też zmiany życiowe. W każdym z przypadków trafiających do Ośrodka niezmiernie ważnym było dostrzeżenie problemu, potraktowanie go jako źródła cierpienia, zagrożenia oraz dysfunkcji człowieka i rodziny.

W dalszej kolejności określenie planu pomocy, a to z kolei dotyczyło określenia rodzaju pomocy oferowanej w Ośrodku oraz dla zabezpieczenia sytuacji ofiary – podjęcia procedury instytucjonalnej, z różnych rodzajów tej pomocy skorzystało w 2011 roku:

- terapia psychodynamiczna: 7 osób
- mediacje rodzinne: 5 osoby
- rozmowy terapeutyczne: 197osób
- porady prawne: 427 osób
- porady psychopedagogiczne: 511osób

Indywidualne sesje terapeutyczne prowadzone były w przypadkach, w których konieczna było dogłębna analiza psychologiczna obejmująca zachowania, sytuację, źródła problemu oraz wzmocnienie poczucia własnej wartości ofiary i przywrócenia równowagi psychicznej bez których ofiara nie byłaby w stanie poradzić sobie korzystając jedynie z form wsparcia grupowego, czy też instytucjonalnego.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2011 roku oferował kobietom, dzieciom oraz młodzieży poszkodowanym na skutek przemocy w rodzinie –

udział w grupach wsparcia. W ciągu roku w zajęciach takich grup wzięło udział 14 osób. Spotkania polegały na pomaganiu w rozpoznawaniu istoty i rozmiarów przemocy w rodzinie, w zapoznaniu się z kompetencjami instytucji świadczących pomoc ofiarom przemocy oraz budowaniu poczucia własnej wartości. Spotkania miały obok terapeutycznego także edukacyjny charakter. Tematyka dotyczyła przemocy, choroby alkoholowej, współzależnienia, procesu wychowania.

Celem pierwszorzędym grup wsparcia była pomoc w zwalczaniu poczucia izolacji i zmniejszaniu poczucia winy oraz napiętnowania.

- zapewnienie schronienia ofiarom przemocy

W 2011 roku z pomocy hostelowej Ośrodka Interwencji Kryzysowej korzystało:

Ilość osób przebywających w części hostelowej Ośrodka		
rok	kobiety	dzieci
2011	14	21
Na dzień 31.12.2011r	3	6

Osoby przebywające w części hostelowej Ośrodka to najczęściej kobiety z dziećmi pochodzące z rodzin, w których występował zarówno problem alkoholowy jak i przemoc, brak porozumienia, zubożenie rodziny najczęściej spowodowane długim okresem bezrobocia obydwu bądź jednego z rodziców dzieci oraz brak szans na powrót do domu, z którego zostały wyrzucone.

Czas pobytu kobiet z dziećmi w części hostelowej Ośrodka odizolowanych od sprawcy był bardzo mocno związany z predyspozycjami podopiecznych do osiągnięcia poczucia bezpieczeństwa, umiejętności prawidłowego funkcjonowania, stanu równowagi oraz uregulowaniem spraw formalno-prawnych, które w efekcie są ściśle związane z zagwarantowaniem bezpieczeństwa w danej rodzinie.

Ilość osób przebywająca w części hostelowej Ośrodka w ciągu 2011 roku była zatem uzależniona od powyżej wymienionych warunków, które do końca nie są możliwe do określenia w pierwszej ocenie sytuacji czy diagnozie kryzysu w momencie pojawienia się osoby poszkodowanej.

Zadanie Nr 5

Oddziaływanie na sprawców przemocy

- izolowanie sprawców od ofiar, w tym nakaz opuszczenia lokalu, zakaz zbliżania się sprawcy do ofiary

Prokuratura Rejonowa Radom Wschód w Radomiu realizując ustawowe zapisy podejmowała zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W toku prowadzonych postępowań o przestępstwo z art. 207 §1 kk, w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zastosowane zostały środki zapobiegawcze w postaci:

- nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym w 11 postępowaniach
- zakazu zbliżania się do pokrzywdzonego w 8 postępowaniach
- zakazu kontaktowania się z pokrzywdzonym w 2 postępowaniach

- opracowanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie

Ze środków budżetu Miasta Radomia w 2011 roku sfinansowano kwotą 10 000 zł program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie. Ww. zadanie było realizowane przez Mazowieckie Stowarzyszenie Terapii i Readaptacji Społecznej „MASTERS” w Radomiu. W programie udział wzięło 12 sprawców przemocy domowej. Stowarzyszenie „MASTERS” przeprowadziło w ramach programu „Życie bez przemocy” zajęcia korekcyjne dla dwu grup po 7 i 5 osób. Program obejmował 72 godziny zajęć grupowych oraz 16 godz. konsultacji indywidualnych. Spotkania grupowe odbywały się w Areszcie Śledczym w

Radomiu (grupa 7 – osobowa) oraz w Centrum Psychoterapii Rodzin w Radomiu (grupa 5 – osobowa). Kandydatów do zajęć w Areszcie wyłoniono spośród osób odbywających karę pozbawienia wolności za przestępstwa przeciwko rodzinie (art. 207). Szacuje się, że spośród ogółu osób odbywających karę pozbawienia wolności w Areszcie Śledczym w Radomiu ok. 100 osób odbywa karę z art. 207 kk. Ze względu na zasadę rejonizacji odbywania kary wszyscy skazani włączeni do grupy byli mieszkańcami Miasta Radomia.

Równocześnie odbywała się rekrutacja do grupy „wolnościowej”, w trakcie której udało się pozyskać 5 osób. Uczestnicy w większości byli kierowani przez instytucje takie jak Zespół Kuratorów, MOPS, lecz nie wszyscy zgłaszają się do programu. Dzięki współpracy z Centrum Psychoterapii Rodzin do grupy sprawców trafiają również mężczyźni z rodzin z problemem przemocy, jeśli jest takie zalecenie ze strony terapeutów.

Grupa „wolnościowa” rozpoczęła zajęcia 20.07.2011 i spotykała się 2 razy w tygodniu. Specyfiką zajęć ze sprawcami przemocy była początkowo niska motywacja do pracy sprawcy nad sobą. Zwykle zmienia się to po pierwszej – drugiej sesji, kiedy uczestnicy uświadamiają sobie, że zajęcia nie są „przeciwko” nim i zaczynają nabierać zaufania do prowadzących terapeutów.

Zajęcia obejmowały 24 sesje (2x12 sesji każda grupa). Dopiero tak duża intensywność oddziaływań pozwalała na efektywną edukację i zmianę w świadomości uczestnika. Konsultacje indywidualne odbyły się w grupie osadzonych po zakończeniu zajęć grupowych, a w grupie „wolnościowej” trwały do 15 listopada, gdyż takie było zapotrzebowanie na kontakt ze strony uczestników programu. Zajęcia grupowe i indywidualne prowadzone były przez parę terapeutów: kobietę i mężczyznę, co po raz kolejny potwierdziło skuteczność tej formy modelowanie myślenia i zachowania uczestników. Stwarzało to duży komfort pracy terapeutów z trudnym – z samej definicji sprawcy przemocy – odbiorcą. Zapobiegło to przekształceniu się spotkania w

tzw. „męskie spotkanie klubowe” i szukania przez uczestników sojuszków w ramach „męskiej solidarności”. Ponadto dawało okazje do rzeczowej rozmowy o przemocy wobec kobiet w obecności terapeuty – kobiety. Był to bardzo ważny element korygujący i modelujący mentalność sprawcy.

Program korekcyjno – edukacyjny cieszy się dużym zainteresowaniem i przychylnością władz Aresztu Śledczego w Radomiu. Program ten bardzo dobrze wpisuje się w istotną statutowo działalność readaptacyjną tej instytucji karnej.

Uzyskane rezultaty:

- ✓ uzyskanie przez sprawcę wiedzy na temat zjawiska i skutków przemocy w rodzinie;
- ✓ uświadomienie sprawcy osobistej odpowiedzialności za zachowania przemocowe wobec rodziny;
- ✓ wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego radzenia sobie ze złością. Uczestnik poznał bezpieczne sposoby postępowania ze złością i rozładowywania napięcia w sposób bezpieczny dla rodziny i otoczenia, otrzymał stosowne instrukcje.
- ✓ wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów w związku i rodzinie. Każdy uczestnik opracował i „zatwierdził” przed terapeutą indywidualny „plan bezpieczeństwa” zapobiegający zachowaniom przemocowym;
- ✓ nabycie wiedzy przez uczestników programu (udział w scenkach) na temat skutków prawnych, społecznych i psychologicznych (członkowie rodziny) stosowania przemocy. Uczestnik jest świadomy następstw prawnych zachowań przemocowych i osobistej odpowiedzialności karnej;
- ✓ zatrzymanie przemocy w rodzinie. Samo odizolowanie od rodziny – pozbawienie wolności sprawcy, jakkolwiek doraźnie skuteczne, nie

rozwiązuje problemu przemocy domowej w przyszłości (po opuszczeniu zakładu karnego przez sprawcę).

Jak pokazują doświadczenia lat ubiegłych, działania edukacyjne i korygujące przekonania sprawcy przemocy na trwałe zmieniają jego świadomość w odniesieniu do zjawiska przemocy oraz jej skutków fizycznych, psychologicznych i prawnych. Systematyczne edukowanie na temat konsekwencji prawnych stosowanej przemocy oraz modelowanie stylu myślenia sprawcy są szczególnie skuteczne w powstrzymaniu sprawcy przed przemocą. Połączenie systematycznej edukacji i „planu bezpieczeństwa” minimalizują prawdopodobieństwo powtarzania przez sprawcę zachowania przemocowego. Wskazane zostają zachowania alternatywne, sprawca uzyskuje realną możliwość wyboru pomiędzy agresją a działaniem bez przemocy. Wybierając przemoc sprawca świadomie decyduje się na konsekwencje swojego wyboru. Właśnie to uświadomienie sprawcy możliwości wyboru oraz odpowiedzialności za swoje zachowanie – jakie nabywa on podczas zajęć korekcyjnych – wydają się najskuteczniejszą „zaporą” przed przemocą. Plan bezpieczeństwa, nad którym sprawca intensywnie pracuje w drugiej – korekcyjnej części zajęć, zapobiega bezpośrednio użyciu agresji i otwiera przed nim nowe możliwości zachowań konstruktywnych, wolnych od przemocy.

Podsumowanie

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radomia realizowane były na wszystkich niezbędnych poziomach. Dokonano analizy zasobów zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na terenie Radomia funkcjonuje szerokie spektrum instytucji zapewniających wszechstronną pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową. Podejmowane są liczne działania profilaktyczno – edukacyjne skierowane do mieszkańców miasta jak i specjalistów udzielających pomocy i wsparcia. Należy kontynuować realizację dotychczasowych zadań przy równoległym wprowadzaniu systemowych zmian w zakresie:

- ✓ gromadzenia i przekazywania danych, realizacji badań i monitorowania zjawiska przemocy w rodzinie i zasobów w sferze problemów przemocowych, analizy kosztów ekonomicznych i społecznych oraz efektywności podejmowanych działań naprawczych i profilaktycznych,
- ✓ budowania systemu współpracy między placówkami zajmującymi się pomocą osobom,
- ✓ poprawy jakości i zwiększenia dostępności pomocy medycznej, psychospołecznej poprzez rozszerzenie ofert, usług świadczonych przez placówki lecznictwa,
- ✓ podnoszenia kwalifikacji zawodowych specjalistów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ✓ rozwoju profesjonalnych form pomocy psychologicznej dla dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholowych. Zwiększania dostępności i jakości szkolnych oraz środowiskowych programów profilaktycznych z uwzględnieniem programów zaadresowanych do rodziców.,
- ✓ budowania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie alkoholowej. Zwiększania działań profilaktycznych skierowanych do rodzin, grup rówieśniczych. Zwiększenie dostępności pomocy

medycznej, w tym specjalistycznego poradnictwa psychiatrycznego, seksuologicznego oraz nowoczesnej diagnostyki dla ofiar przemocy i ich rodzin. Zmniejszenie zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego powodowanych przez osoby nietrzeźwe,

- ✓ pozyskiwania dodatkowych środków unijnych.